

FRA paziņojums presei
Vīnē/Briselē, 2018. gada 4. decembrī

Personām ar invaliditāti – brīvība izvēlēties, brīvība izlemt

Izvēlēties, kur dzīvot, ar ko, ko ēst un kad, ir vien daži no neatkarīgas dzīves aspektiem, ko vairums no mums uztver kā pašsaprotamus. Taču, kā secināts Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras jaunākajā ziņojumā, cilvēkiem ar invaliditāti teorija un prakse var krasi atšķirties. Tajā pētīts, kas personām ar invaliditāti palīdz un kas kavē virzīties uz neatkarīgu dzīvi sabiedrībā.

“Ikviens piedzimst brīvs, un ikvienam vajadzētu būt tiesībām izvēlēties un izlemt, kā dzīvot savu dzīvi,” apgalvo FRA priekšsēdētājs [Michael O’Flaherty](#). *“Sniedzot iespējas cilvēkiem ar invaliditāti būt par pilnvērtīgiem un neatkarīgiem sabiedrības locekļiem, ļauj tiem izmantot visas tiesības un aktīvi iesaistīties sabiedrībā.”*

Ziņojums [“No iestādēm līdz dzīvei ierastajā vidē personām ar invaliditāti: viedokļi no notikuma vietas”](#) aplūko tādu personu pieredzi, kas ir tieši iesaistītas pārejā uz neatkarīgu dzīvi. Tas ietver personas ar invaliditāti un viņu ģimenes.

Tajā ir uzsvērts ES un tās dalībvalstu spēcīgais tiesiskais regulējums, kas atbalsta šo pāreju, piemēram, ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (KPIT) un ES Pamattiesību harta, un nesen uzņemtas saistības, piemēram, Eiropas Sociālo tiesību pīlārs.

Taču atbalsta pakalpojumu neesība un nepieejamība, pastāvīgā stigmatizēšana un diskriminācija un nepieejama vide liedz personām ar invaliditāti pilnībā izmantot savas juridiskās tiesības. Ziņojumā ir ierosināti veidi, kā pret to cīnīties, piemēram:

- visām dalībvalstīm ir jānodrošina, ka ir noteikti skaidri mērķi un termiņi, paredzot pietiekamu finansējumu, tostarp ES līdzekļus, kas ļautu personām ar invaliditāti neatkarīgi dzīvot sabiedrībā.
- ES un tās dalībvalstīm ir jāvairo izpratne par neatkarīgas dzīvošanas ieguvumiem, tostarp izmantojot personiskus piemērus, lai veicinātu pozitīvas pārmaiņas attieksmē pret personām ar invaliditāti.
- Dalībvalstīm ir jāsaskaņo centieni, lai sniegtu atbalstu un pakalpojumus attiecībā uz neatkarīgu dzīvošanu. Tas ietver personu ar invaliditāti un vadošo organizāciju pilnvērtīgu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā un politikas veidošanā.
- Dalībvalstīm ir jānodrošina praktiskas norādes un apmācība par to, kā vislabāk padarīt neatkarīgu dzīvi par realitāti.
- Dalībvalstīm ir jānodrošina specializēti pakalpojumi un vispārēju pakalpojumu pieejamība, lai apmierinātu plaša personu ar invaliditāti loka vajadzības. Tas arī ietver tādu prasmju apgūšanu, kas ļauj dzīvot neatkarīgi.

Ziņojums ir balstīts uz faktisku darbu Bulgārijā, Itālijā, Īrijā, Slovākijā un Somijā. Taču izpratne par to, kas darbojas un kas ne, un kāpēc, attiecas uz visām dalībvalstīm.

Personiskas pieredzes aprakstus, infografikas, valsts gadījumu izpēti un citu informāciju skatīt [preses pakotnē](#) vai sazināties ar: media@fra.europa.eu / Tālrunis: +43 1 580 30 642